

udgifterne til uddannelse og efteruddannelse sammen med politisk-økonomiske konjunkturer, en politik, hvor investeringer i uddannelse og efteruddannelse betragtes som lige så vigtige som investeringer i produktion, og

sidst men ikke mindst en politik, som forbedrer Europas og europæernes konkurrenceevne, samtidig med at den gør europæerne bevidste om deres historie, værdier og fremtidsudsigter.

Bruxelles, den 28. januar 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar«⁽¹⁾

(98/C 95/17)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 30. oktober 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Bernardo Hernández Bataller til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. januar 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 351. plenarforsamling af 28. og 29. januar 1998, mødet den 29. januar 1998, med 99 stemmer for, 14 imod og 7 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I Rådets direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar⁽²⁾ er landbrugsråvarer og produkter hidrørende fra jagt undtaget fra definitionen af begrebet »produkt«. »Landbrugsråvarer« defineredes i den forbindelse som produkter fra jordbrug, husdyrbrug samt fiskeri med undtagelse af produkter, som har undergået en første forarbejdning.

1.2. Undtagelsen af landbrugsråvarer figurerede ikke i Kommissionens oprindelige direktivforslag, men under behandlingen blev den indføjet på anmodning af Europa-Parlamentet.

1.3. Direktiv 85/374/EØF fastlægger en ramme for regulering af producentens ansvar for skade, der forårsas-

ges af en defekt ved hans produkt, efter følgende retningslinjer:

- der fastlægges et objektivt ansvar, dvs. at skyldsspørgsmålet ikke har relevans. Den skadelidte skal følgelig føre bevis for skaden, defekten og årsagsforbindelsen, men producentens skyld skal ikke bevises;
- et produkt lider af en defekt, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes under hensyntagen til alle omstændigheder, navnlig produktets præsentation, den anvendelse af produktet, som med rimelighed kan forventes, tidspunktet, hvor produktet er bragt i omsætning. Et produkt anses ikke for at lide af en defekt, blot fordi der senere er bragt et bedre produkt i omsætning;
- ved »skade« forstås personskade, herunder død, eller skade på eller ødelæggelse af en anden ting end selve det defekte produkt, med fradrag af en selvrisiko på 500 ecu;

⁽¹⁾ EFT C 337 af 7.11.1997, s. 54.

⁽²⁾ EFT L 210 af 7.8.1985.

- det fastsættes, at erstatningskrav forældes tre år efter den dag, da klageren har fået eller burde have fået kendskab til skaden, defekten og producentens identitet, og at skadelidtes rettigheder ophører ti år efter den dag, da producenten har bragt det produkt, der har forårsaget skaden, i omsætning;
- producentansvaret kan ikke frskrives eller indskrænkes over for skadelidte ved en ansvarsfritagelses- eller ansvarsbegrænsningsklausul;
- det fastsættes, i hvilke tilfælde producenten ikke er ansvarlig (»producentens forsvar«);
- medlemsstaterne kan bestemme, at producentens samlede ansvar for personskade, herunder død, som er forårsaget af identiske genstande med samme defekt, skal være begrænset til et beløb på mindst 70 mio. ecu;
- Rådet foranstalter på forslag af Kommissionen hvert femte år en undersøgelse og eventuelt en revision af direktivets beløb under hensyn til den økonomiske og valutariske udvikling i Fællesskabet.

1.4. Allerede i 1991 erklærede ØSU i sin udtalelse om Det indre marked og forbrugerbeskyttelsen⁽¹⁾, at: »Det indre marked kan kun fungere effektivt, såfremt forbrugerne har tillid til, at de tilbudte produkter er sikre. Det er derfor vigtigt med en konsekvent produktsikkerhedspolitik, hvori et af aspekterne er ansvaret for defekte produkter. ØSU opfordrer i den forbindelse Kommissionen til at udvide anvendelsesområdet for produktansvarsdirektivet, således at også agrolevnedsmiddelprodukter og produktudviklingsrisici omfattes. Princippet om varers frie bevægelighed gør det også påkrævet at oprette en europæisk fond, som kan yde erstatning til ofre for defekte produkter.«

1.4.1. I ØSU's udtalelse om Bovin spongiform encefalopati (BSE)⁽²⁾ understreges endnu en gang nødvendigheden af at undersøge effektiviteten af direktiv 92/59/EØF om generel produktsikkerhed og at nyvurdere direktiv 85/374/EØF om ansvar for defekte produkter med henblik på at få det udvidet til landbrugsvarer og dertil knyttede risici.

1.5. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 19. februar 1997 om resultaterne af Det Midlertidige

Udvalg om BSE⁽³⁾ Kommissionen til at følge henstillingerne i beretningen fra dette udvalg og omgående træffe de nødvendige lovgivningsmæssige, organisatoriske og personalemæssige foranstaltninger.

1.5.1. Et af de krav, som Parlamentet stillede til Kommissionen, gik ud på, at den inden september 1997 skulle fremlægge et forslag til ændring af EU-lovgivningen om produktansvar, således at den også kommer til at gælde for landbrugsråvarer.

1.5.2. Kommissionen udsendte derefter, blandt andet på foranledning af ovennævnte beslutning, en grøn bog om De generelle principper for Den Europæiske Unions levnedsmiddelovgivning⁽⁴⁾, som definerede nogle grundlæggende mål for Fællesskabets levnedsmiddelovgivning. Kommissionen understregede i denne grøn bog, at det for at nå disse mål er nødvendigt at sikre, at den lovgivningsmæssige indsats dækker hele fødekæden (»fra jord til bord«), hvilket blandt andet indebærer, at der skal tages stilling til spørgsmålet om, hvorvidt princippet om producentens ansvar for et defekt produkt, som fastsat i direktiv 85/374/EØF, også skal gælde for den primære landbrugsproduktion.

1.5.3. Ovennævnte grøn bog lagde op til en debat om en eventuel ændring af direktivet om produktansvar, således at det også kommer til at omfatte primære landbrugsprodukter. Dette skulle dog ikke betragtes som et alternativ til udarbejdelsen af passende produktsikkerhedsbestemmelser og effektive, officielle kontrolsystemer, men som et supplement hertil.

1.5.4. I sin udtalelse om den nævnte grøn bog⁽⁵⁾ gjorde ØSU sig endnu en gang til talsmand for medtagelsen af uforarbejdede, primære landbrugsprodukter i anvendelsesområdet for direktiv 85/374/EØF.

2. Kommissionens forslag

2.1. Forslaget sigter mod at øge niveauet for forbrugernes beskyttelse mod skader forvoldt på deres sundhed eller ejendom af et defekt produkt og videreføre den indbyrdes tilnærmelse af de nationale retsregler om produktansvar, der blev påbegyndt i sin tid.

2.1.1. Formålet indgår i den strategiske målsætning om, at det indre marked skal være til gavn for borgerne, som besluttet af Kommissionen i dens handlingsplan for det indre marked⁽⁶⁾.

⁽³⁾ EFT C 85 af 17.3.1997.

⁽⁴⁾ KOM(97) 176 endelig udg.

⁽⁵⁾ EFT C 19 af 21.1.1998.

⁽⁶⁾ CSE(97) 1 endelig udg. af 4.6.1997.

⁽¹⁾ EFT C 339 af 31.12.1991, punkt 5.3.4.

⁽²⁾ EFT C 295 af 7.10.1996.

2.1.2. Endvidere kan den foreslåede foranstaltning bidrage til at øge forbrugernes tillid til alle produkter, der sælges i det indre marked. Et af de områder, hvor EU har enekompetence, er netop det indre markeds indførelse og funktion.

2.2. Kommissionens forslag går ud på at fjerne undtagelsesbestemmelsen for »landbrugsråvarer og produkter hidrørende fra jagt«, der er indeholdt i artikel 2 i direktiv 85/374/EØF. Ved begrebet »landbrugsvarer« forstås det begreb, der er indeholdt i EF-traktatens artikel 38, stk. 1, andet punktum, og det dækker de produkter, der er anført i bilag II til samme traktat.

2.2.1. Samtlige regler i direktiv 85/374/EØF finder dermed anvendelse på landbrugsvarer: det påhviler skadelidte at føre bevis for skaden, defekten og årsagsforbindelsen; solidarisk hæftelse i tilfælde af flere ansvarlige; definitionen af begrebet »defekt«; ansvarsfritagelse efter grundene i artikel 7⁽¹⁾; omfattede skader; frister for anlæggelse af retssag og bortfald af ansvar; manglende mulighed for at fraskrive eller indskrænke ansvaret samt opretholdelse af andet retligt ansvar (i eller uden for kontraktforhold).

2.3. Det fastlægges, at de nye regler finder anvendelse på landbrugsråvarer og produkter hidrørende fra jagt, der er bragt i omsætning fra tidspunktet for nærværende direktivs anvendelse, og forskriften har således ikke tilbagevirkende kraft.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens direktivforslag, som imødekommer ØSU's gentagne anmodninger om at medtage landbrugsråvarer og vildt i anvendelsesområdet for direktiv 85/374/EØF.

3.2. ØSU er enig med Kommissionen i, at borgernes ønske om større beskyttelse af sundheden i hele fødevarekæden er et centralt krav, og foranstaltninger til styrkelse af borgernes tillid, som det foreliggende direktivforslag er et eksempel på, bør efter ØSU's mening prioriteres højt.

3.2.1. Ved opfyldelsen af målene for den fælles landbrugspolitik skal der tages almene samfundsmæssige hensyn, såsom beskyttelse af forbrugere og menneskers liv og sundhed. Dette må EU-institutionerne holde sig for øje under udøvelsen af deres beføjelser.

⁽¹⁾ Heriblandt den i litra d) nævnte: »at defekten skyldes, at produktet skal være i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter udstedt af de offentlige myndigheder«.

3.2.2. En effektiv gennemførelse af det indre marked forudsætter tilstrækkelige garantier for beskyttelsen af folkesundheden og passende kvalitetskontrol. En sådan hensyntagen til aspekter af betydning for folkesundheden er ikke kun et spørgsmål om at styrke eller — som i dette tilfælde — genvinde forbrugernes tillid for at sikre, at markedet kan fungere normalt, men udspringer først og fremmest af de overordnede krav om beskyttelse af borgernes rettigheder, der danner grundlaget for hele EU's retssystem.

3.2.3. Det foreliggende direktivforslag skulle kunne forbedre beskyttelsen af menneskers sundhed, som er et mål, der udtrykkeligt nævnes i traktaten.

3.2.4. ØSU mener, at forsigtighedsprincippet bør være ledetråden på sundhedsbeskyttelsesområdet.

3.3. Ved gennemførelsen af princippet om varernes fri bevægelighed skal der tages hensyn til de krav, der er vitale for beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, hvilket kan betyde, at der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre en acceptabel beskyttelse af folkesundheden. ØSU går ind for, at der skal være mulighed for at forpligte producenterne til kun at markedsføre sikre produkter samt pålægge dem at erstatte skader forårsaget af defekte produkter.

3.4. Det foreslåede direktiv bidrager til harmonisering af det indre marked og vil forhindre, at konkurrencen mellem producenterne forvrides, fordi de er underlagt forskellige ansvarsbestemmelser afhængigt af, hvor deres produkt bringes på markedet. ØSU støtter derfor ophævelsen af denne diskriminering mellem producenter i EU.

3.5. Den udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 85/374/EØF, som Kommissionen har foreslået, kan give et højere forbrugerbeskyttelsesniveau af følgende grunde:

- forbrugere får med fastlæggelsen af et objektivt (dvs. skyldsuaafhængigt) ansvar på det nye anvendelsesområde et klart grundlag for at klage. Dette vil forbedre deres retsstilling, idet de dermed kan håndhæve deres legitime interesser, bedre sikre deres økonomiske rettigheder og opnå erstatning for skader forvoldt af defekte produkter;
- produktsikkerheden styrkes, idet forpligtelsen til kun at markedsføre sikre produkter nu kommer til at gælde for hele fødevarekæden lige fra den primære produktion til detailhandelen;
- det bliver lettere at placere ansvaret for markedsføringen af en defekt landbrugsråvare (»sporing af

produktet»), eftersom hver enkelt leverandør behandles som producent, hvis producenten af et defekt produkt ikke kan identificeres.

3.6. ØSU regner ikke med, at det foreslåede direktiv vil medføre ekstraomkostninger for de berørte producenter. Efter erfaringerne med anvendelsen af direktiv 85/374/EØF at dømme, vil der ikke ske nogen væsentlig stigning i antallet af klager eller i forsikringspræmiernes størrelse.

3.6.1. Ved udformningen af EU's rammelovgivning på forsikringsområdet bør Kommissionen tage højde

for, at de nye risici, der følger med markedsudviklingen (f.eks. gensplejsede organismer) skal kunne dækkes.

3.7. ØSU mener, at der efter vedtagelsen af dette forslag bør gennemføres en samlet undersøgelse af den ordning, som er baseret på direktiv 85/374/EØF, under hensyntagen til fællesskabsrettens nuværende stade og rapporter om dens gennemførelse.

3.7.1. Ved en sådan samlet undersøgelse bør der tages udgangspunkt i en grønbog, således at alle arbejdsmarkeds- og erhvervsorganisationer bliver hørt.

3.7.2. Undersøgelsen skal først og fremmest omfatte bevisbyrden, udviklingsrisiciene, beløbslofterne og forældelsesfristerne for visse produkter.

Bruxelles, den 29. januar 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forbrugerne på forsikringsmarkedet — Observationscentret for Det Indre Marked«

(98/C 95/18)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 20. marts 1997 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive en udtalelse om »Forbrugerne på forsikringsmarkedet — Observationscentret for Det Indre Marked«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Ataíde Ferreira til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. januar 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 351. plenarforsamling af 28. og 29. januar 1998, mødet den 29. januar 1998, med 77 stemmer for og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning: afgrænsning af udtalelsens emne

1.1. Forsikringssektorens betydning i den almindelige økonomiske aktivitet på det indre marked er en anerkendt kendsgerning. Forsikringssektoren tegner sig for en betydelig andel af omsætningen af finansielle tjenester samt for en meget stor del af beskæftigelsen i sektoren.

1.2. Derudover spiller forsikringssektoren en stadig stigende rolle i det moderne samfund, hvor de teknologiske fremskridt fører til en uundgåelig stigning i risiciene og ændringer i begrebet skyld, for så vidt angår ansvaret over for tredjemand.

Indførelsen af euroen fører i forsikringssektoren nødvendigvis til en ny situation, som navnlig vil være præget af større gennemsigtighed og lettere adgang til indgåelse af grænseoverskridende forsikringsaftaler.

1.3. Den demografiske eksplosion kombineret med befolkningens aldring samt behovet for sikkerhed, som går hånd i hånd med livets iboende, sårbare natur, fører til yderligere bekymringer for fremtiden. Ud fra dette synspunkt udgør forsikring et uhyre vigtigt middel til omfordeling og spredning af forsikrede risici på hele samfundet. Forsikring er desuden en følge af den friere